

Nr 56.

Av herr **Reuterskiöld**, om överflyttning till justitiedepartementets stat av vad som i *Kungl. Maj:ts proposition nr 3* hänförs under tredje byrån av socialdepartementet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 3 förutsättes, bland annat, att i fråga om lagstiftningsärendenas fördelning mellan departementen fortfarande *dels* den egentliga kyrkolagstiftningen skulle förbliva under justitiedepartementet, ehuru en viss mindre del därav tänkes överflyttad till ecklesiastikdepartementet, *dels* kommunallagstiftningen förläggas till det nya socialdepartementet, ävensom att i fråga om fördelningen av det nuvarande civildepartementets ärenden lantregerings- och kommunala ärenden tillika med ärenden rörande dels polisväsendet, dels kommunala nybildningar skulle tilldelas det nya socialdepartementet. Det torde dock kunna med största fog ifrågasättas, om dessa anordningar äro fullt riktiga och ändamålsenliga.

Beträffande först *kyrkolagstiftningen* bör erinras, att numera, sedan kyrkolagens ganska omfattande stadganden om äktenskaps ingående och upplösning väsentligen blivit upphävida, må vara att vissa paragrafer i äktenskapslagstiftningen i stället erhållit kyrkolags natur, det knappast förefinnes något bärande skäl att hålla kyrkolagstiftningen, vilken dessutom icke innefattar dissenterlagstiftningen, skild från det departement, som i övrigt handlägger kyrkoärenden. Och icke ens nyss antydda paragrafer i den civila äktenskapslagen böra utgöra något hinder för en överflyttning av kyrkolagstiftningen i dess helhet till ecklesiastikdepartementet, i det att dessa paragrafer, reellt sett, äro så att säga dubbla, nämligen på det sätt, att de dels avse äktenskapet i allmänhet såsom borgerligt institut och därmed rent civilrättsliga förhållanden, dels hänföra sig till det kyrkliga äktenskapets erkännande även

såsom borgerligt och därmed i själva verket äro av den natur, att frågor om deras ändring eller upphävande borde såsom väsentligen kyrkorättsliga allenast beredas i samråd med justitiedepartementet, men av ecklesiastikdepartementet. Om kyrkolagstiftningen i övrigt gäller huvudsakligen vad departementschefen anført till grund för överflyttningen av lagstiftningsärenden rörande prestvalslagen från justitie- till ecklesiastikdepartementet, helst sedan kyrkolagstiftningen numera upphört att hava den utåt tvingande natur, som den tidigare haft, och allenast avser dem, som kvarstanna inom kyrkan — att deras antal utgör det stora folkflertalet torde icke i denna fråga spela någon roll. Då emellertid en överflyttning av hela kyrkolagstiftningen — även den om kyrkomötet — till ecklesiastikdepartementet för närvarande knappast torde medföra behov av någon ändring i den föreslagna staten, synes det vara tillräckligt,

att riksdagen i den skrivelse, vari Kungl. Maj:ts proposition i denna del besvaras, uttalar, att en dylik överflyttning synes riksdagen lämplig.

Beträffande åter *kommunallagstiftningen* bör denna givetvis förläggas till det departement, som handlägger kommunalärenden i allmänhet. Det förefaller dock synnerligen tvivelaktigt, om detta borde bliva det nya socialdepartementet och icke långt hellre justitiedepartementet. Alldeles det samma gäller om *lantregeringen och polisväsendet*. Orsaken att dessa ärenden i förslaget förlagts till socialdepartementet synes närmast vara den rent formella, att det gamla civildepartementet egentligen blott omdöpts och omstöpts till ett s. k. socialdepartement, som fått övertaga allt vad övriga nya departement ej skäligen kunnat mottaga. Men mellan det gamla civildepartementet och det nya socialdepartementet består den ej oväsentliga skillnaden, att det förra i första hand varit ett departement för inrikes civilförvaltningen, vartill de sociala ärendena såsom i viss mån civila anknutits, under det att det nya socialdepartementet kommer att främst av alla bliva ett organ för den moderna socialförvaltningen i dess motställning till den *politiförvaltning*, som är och förblir kärnan i lantregeringen och kommunalorganisationen. Lantregeringen är ock av den allmänna och stora betydelse, att den icke utan skada för land och folk kan eller får betraktas som ett bihang till socialförvaltningen, vilken, med allt erkännande av dess *samhälleliga betydelse*, för statslivet icke på långt när har samma vikt som lantregeringen. Utan den se-

nare kan landet över huvud icke finna nödig trivsel och trygghet — utan den förra är det blott i skilda avseenden, som en viss brist uppstår. Ej heller äro på minsta vis de principer, efter vilka lantregering och kommunalorganisation bära regleras, de samma, som behärska socialförvaltningen; den senare har att söka utjämna sociala motsatsförhållanden genom statsingripande och förvaltning — de förra hava framför allt att utöva statlig tvångsmakt efter rättsgrunder och inom rättens ram. Mer än någonsin är det i våra dagar önskligt, att sambandet mellan justitie- och inrikescivilförvaltningen betonas och att den senares fulla oberoende av alla »sociala» institutioner, men subordination under Sveriges rikets allmänna lag skarpt understrykes: godtycket har allt för mycket fått insteg i vår förvaltning och sambandet mellan lag och administration kan därför icke nog beaktas. Även om justitiedepartementet behåller detta namn i stället för att kallas, såsom bäst vore, justitie- och inrikesdepartementet, kunna mer än väl kommunal- och lantregeringsärenden dit förläggas, ja bättre än till socialdepartementet, med vilket de sakna allt verkligt samband. Jag hemställer därför,

att riksdagen med godkännande av denna motivering ville besluta att till justitiedepartementets stat överflytta vad i den kungl. propositionen nr 3 hänförs under tredje byrån av socialdepartementet samt vidtaga härför nödiga ändringar i de föreslagna staterna för dessa departement.

Stockholm den 20 januari 1920.

C. A. Reuterskiöld.
